

Uchambuzi wa Kitabu cha Waebrania- Sura ya Tatu

Hapa kuna uchambuzi wa kina wa **Waebrania Sura ya 3**, ukichunguza ujumbe wake kuu, muktadha wa kihistoria, tafsiri za kiteolojia, na umuhimu wake kwa Wakristo wa leo.

1. Ujumbe Mkuu wa Waebrania 3

Sura hii inaendelea na hoja ya mwandishi kuhusu ukuu wa Yesu Kristo kwa kulinganisha na Musa. Katika sura zilizopita, mwandishi alionyesha jinsi Yesu alivyo mkuu kuliko malaika; sasa anamlinganisha Yesu na Musa, ambaye alikuwa na heshima kubwa kwa Wayahudi.

Hoja Kuu za Sura

- **Yesu Kristo ni mkuu kuliko Musa (Mst. 1-6).**
- **Onyo dhidi ya ugumu wa moyo na uasi kama Waisraeli jangwani (Mst. 7-19).**
- **Wito wa kushikilia imani kwa uthabiti na kutokurudia dhambi za kizazi kilichoshindwa kuingia katika pumziko la Mungu.**

2. Tafsiri za Kiteolojia Kuhusu Ukuu wa Yesu Dhidi ya Musa

Mitazamo mbalimbali ya kiteolojia yanaelezea sura hii kwa namna tofauti:

(a) Mtazamo wa Kimasihi (Messianic Theology)

- Yesu ndiye Masihi aliyekuja, na kama vile Musa alivyoongoza watu wake kutoka utumwani Misri, Yesu anaongoza watu wake kutoka utumwa wa dhambi.
- Ukuu wa Yesu unadhihirishwa kwa kuwa ndiye mpatanishi mpya kati ya Mungu na wanadamu (**1 Timotheo 2:5**).

(b) Mtazamo wa Neema na Sheria (Law and Grace Theology)

- Musa alileta sheria, lakini Yesu alileta neema.
- Yesu anatimiza ahadi zote za Agano la Kale, na wale wanaomwamini wanapokea pumziko la milele (**Mathayo 11:28-30**).

(c) Mtazamo wa Eskatolojia (Theology of the End Times)

- Kuingia katika pumziko la Mungu ni ishara ya ahadi ya milele kwa waamini.
- Wale waliokataa kumtii Musa hawakuingia katika nchi ya ahadi, vivyo hivyo, wale wanaokataa Kristo hawawezi kuingia katika uzima wa milele (**Waebrania 4:1-11**).

3. Yesu Katika Sura Hii

Kwa Wayahudi, Musa alikuwa mtu muhimu sana:

- **Alipokea sheria kutoka kwa Mungu (Kutoka 20).**
- **Aliongoza Waisraeli kutoka utumwani Misri (Kutoka 3:10-12).**
- **Alikuwa mjumbe wa Mungu kwa watu wake.**

Hata hivyo, mwandishi wa Waebrania anaonyesha kuwa **Yesu ni mkuu zaidi kwa sababu:**

1. Musa alikuwa **mtumishi katika nyumba ya Mungu**, lakini Yesu ni **Mwana aliye juu ya nyumba ya Mungu (Mst. 5-6)**. Musa alikuwa mtumishi mwaminifu wa Mungu, lakini Yesu ni Mwana wa Mungu, akiwa na mamlaka zaidi.

Maana ya Maneno haya

Katika kifungu hiki, mwandishi wa kitabu cha Waebrania anaeleza tofauti kati ya Musa na Yesu kwa kutumia mfano wa "nyumba ya Mungu":

- **Musa alikuwa mtumishi katika nyumba ya Mungu** – alikuwa mwaminifu kama mtumishi aliyekabidhiwa kazi ya kuiongoza Israeli na kutangaza mapenzi ya Mungu (Kutoka 40:16).

- **Yesu ni Mwana juu ya nyumba ya Mungu** – ana mamlaka kamili juu ya nyumba hiyo kwa sababu ni Mwana wa Mungu, si mtumishi tu.

Hii inamaanisha kuwa **Musa alikuwa mwaminifu kwa kazi aliyokabidhiwa**, lakini **Yesu ana hadhi ya juu zaidi kwa sababu ndiye anayeimiliki nyumba hiyo**. "Nyumba" hapa inamaanisha watu wa Mungu (Waefeso 2:19-22), si jengo la kimwili.

Wasikilizaji wa Kwanza Walielewaje?

Kitabu cha Waebrania kiliandikwa kwa Wakristo wa Kiyahudi waliokuwa wanavutiwa kurudi kwenye Sheria ya Musa. Walikuwa wanamheshimu sana Musa kama kiongozi mkuu wa Israeli, mpokeaji wa Torati, na mfano wa uaminifu.

Lakini mwandishi anawaonesha kuwa:

- **Musa** alikuwa na **heshima kubwa**, lakini **Yesu** ana **heshima zaidi**.
- **Musa** alikuwa **mwaminifu**, lakini **kama mtumishi**; **Yesu** ni **Mwana na mrithi** wa kila kitu (Waebrania 1:2).
- Hivyo basi, **imani yao inapaswa kuwa kwa Yesu, si kurudi kwenye mfumo wa Agano la Kale**- Mapokeo, Mila na Desturi za Kiyahudi.

Kwao, hii ilikuwa changamoto kubwa kwa sababu ilihitaji kuona kwamba Yesu ni mkuu kuliko Musa – jambo ambalo lilihitaji imani kubwa.

Wakristo Leo Waelewe Vipi?

Kwa Wakristo wa leo, aya hii inafundisha:

- **Yesu ana mamlaka juu ya kanisa (nyumba ya Mungu)**, hivyo tunapaswa kumpa Yesu kipaumbele maishani mwetu.
- **Tunapaswa kushikamana na Kristo**, si desturi au taratibu za kidini tu.

- **Yesu ni njia ya pekee ya wokovu (Yohana 14:6), na** hakuna haja ya kurudi kwenye mfumo wa dini unaotegemea matendo ya sheria.
- **Nyumba ya Mungu si jengo la kidini,** bali ni watu wa Mungu (1 Wakorintho 3:16), na tunapaswa kuishi kwa uaminifu ndani ya hiyo nyumba.

Kwa kifupi, maandiko haya yanatufundisha kwamba **Musa alifanya kazi nzuri, lakini Yesu ndiye mkuu zaidi na ndiye mwenye mamlaka ya juu kabisa juu ya watu wa Mungu.** Wakristo leo wanapaswa kumweka **Yesu kama msingi wa imani yao na kumtii kwa uaminifu.**

2. Musa aliongoza Waisraeli kuelekea **nchi ya ahadi**, lakini Yesu anaongoza waamini katika **pumziko la milele la Mungu (Mst. 11, 18).**

Maana ya Maneno haya

Katika mistari hii, mwandishi wa kitabu cha Waebrania anatumia mfano wa Musa na Waisraeli kuelezea **tofauti kati ya pumziko la nchi ya ahadi (Kanaani) na pumziko la milele ambalo Yesu analeta** kwa waamini wake.

- **Musa aliongoza Waisraeli kuelekea nchi ya ahadi (Kanaani)**
– lakini kwa **sababu ya kutotii na kutokuamini kwao**, kizazi kilichotoka Misri **hakikuingia katika hiyo nchi** (Hesabu 14:22-23).
- **Yesu anaongoza waamini katika pumziko la milele la Mungu**
– pumziko **hili si tu mahali pa kimwili, bali ni wokovu wa milele na kuingia katika uzima wa milele pamoja na Mungu** (Waebrania 4:9-10).

Pumziko hili la milele linamaanisha:

- **Wokovu kamili kwa wale wanaomwamini Yesu** (Mathayo 11:28-30).
- **Furaha ya milele katika Ufalme wa Mungu** (Ufunuo 21:3-4).
- **Kukoma kwa juhudi za kibinadamu za kutafuta haki kwa matendo** na badala yake kupumzika katika neema ya Kristo (Waebrania 4:3).

Wasikilizaji wa Kwanza Walielewaje?

Wale waliopokea ujumbe wa Waebrania walikuwa Wakristo wa Kiyahudi waliokumbwa na changamoto ya kushikilia Imani yao au kurudi kwenye dini ya Kiyahudi.

- **Walielewa umuhimu wa Musa** kama kiongozi aliyewatoa Misri na kuwaongoza jangwani.
- **Walihusisha "pumziko" na nchi ya ahadi** ambayo Mungu aliahidi kwa Israeli kupitia Musa na Yoshua.
- **Walipaswa kuelewa kwamba Yesu analeta pumziko bora zaidi** kuliko lile la Kanaani – pumziko la milele la kiroho na ushirika wa kudumu na Mungu.

Mwandishi wa Waebrania aliwataka waelewe kwamba kama jinsi Waisraeli walivyoshindwa kuingia katika pumziko la Kanaani kwa sababu ya kutokuamini, waamini wa leo pia wanaweza kukosa pumziko la milele ikiwa watakosa imani kwa Kristo (Waebrania 3:12-14).

Wakristo Leo Waelewe Vipi?

Kwa Wakristo wa leo, ujumbe huu unafundisha kwamba:

- **Yesu ndiye kiongozi wetu wa kiroho anayetupeleka katika pumziko la milele** – wokovu na uzima wa milele kwa Mungu.
- **Kutokuamini na uasi kunaweza kutufanya tukose pumziko la milele kama Waisraeli wa jangwani walivyokosa Kanaani** (Waebrania 3:19).
- **Pumziko la milele linapatikana kwa imani katika Yesu, si kwa juhudi zetu wenyewe** (Waebrania 4:10).
- **Tunapaswa kushikamana na Kristo kwa uaminifu hadi mwisho ili tusikose hilo pumziko** (Waebrania 3:14).

Kwa kifupi, Musa aliongoza Waisraeli kwenye nchi ya ahadi ya kidunia, lakini Yesu anatuongoza kwenye pumziko la milele la Mungu – yaani, wokovu wa milele na uzima usio na mwisho katika uwepo wa Mungu.

3. Musa alitoa sheria, lakini Yesu analeta **neema na ukweli wa mwisho wa Mungu (Yohana 1:17).**

Maana ya Maneno haya

Katika aya hii, Yohana anatoa tofauti kati ya kile ambacho Musa alileta (sheria) na kile ambacho Yesu alileta (neema na ukweli).

- **Musa alitoa sheria** – Mungu alitoa sheria kwa Waisraeli kupitia Musa kwenye Mlima Sinai (Kutoka 20). Sheria ilikuwa mwongozo wa jinsi ya kuishi kwa haki mbele za Mungu, lakini haikuwa na uwezo wa kuwafanya watu wakamilike kwa sababu wanadamu walikuwa dhaifu katika kuitii kikamilifu (Warumi 3:20).
- **Yesu alileta neema na kweli** – Neema ni zawadi ya wokovu isiyostahiliwa (Waefeso 2:8-9). Ukweli wa Mungu ulifunuliwa kikamilifu kupitia Yesu, ambaye ndiye njia, kweli, na uzima (Yohana 14:6).

Kwa ufupi, Sheria ilionyesha hitaji la wokovu, lakini Yesu alileta wokovu huo kwa neema. Sheria ilikuwa kivuli, lakini Yesu ndiye utimilifu wa mapenzi ya Mungu (Waebrania 10:1).

Wasikilizaji wa Kwanza Walielewaje?

Kwa Wayahudi wa wakati wa Yesu, kauli hii ilikuwa ya kushangaza kwa sababu waliona Sheria ya Musa kama msingi wa maisha yao.

- **Mafarisayo na waandishi** walizingatia sheria kwa bidii, wakiamini kuwa kwa kuitii, mtu angekuwa mwenye haki mbele za Mungu.
- **Wanafunzi wa Yesu** walihitaji kuelewa kwamba wokovu hauji kwa kushika sheria bali kwa kumwamini Yesu.

- **Wayahudi kwa ujumla** walihitaji kuelewa kwamba Musa alikuwa mtumishi wa mpango wa Mungu, lakini Yesu alikuja kuleta mpango mkuu wa Mungu wa wokovu kwa wanadamu wote.

Yesu hakufuta Sheria bali alitimiza maana yake kwa kuleta neema ya kweli inayowawezesha watu kuunganishwa na Mungu moja kwa moja.

Wakristo Leo Waelewe Vipi?

Kwa Wakristo wa leo, Yohana 1:17 inafundisha kwamba:

- **Wokovu haupatikani kwa kushika sheria bali kwa neema kupitia imani kwa Yesu Kristo** (Warumi 6:14, Wagalatia 2:16).
- **Neema inatufanya tuwe huru kutoka kwa hukumu ya sheria na kutuwezesha kuishi kwa utii wa kweli kwa Mungu kwa nguvu ya Roho Mtakatifu** (Warumi 8:3-4).
- **Yesu ndiye ukweli wa mwisho wa Mungu** – si kwamba sheria ilikuwa uongo, bali Yesu ndiye ufunuo kamili wa mapenzi ya Mungu (Waebrania 1:1-3).
- **Tunapaswa kuishi kwa neema, lakini si kama kisingizio cha dhambi** (Warumi 6:1-2), bali kwa upendo na utii wa ndani kwa Mungu.

Kwa kifupi, Musa alileta sheria ili kuwaongoza watu kuelekea kwa Mungu, lakini Yesu alileta njia kamili ya kufika kwa Mungu – neema na kweli zinazotupa wokovu wa milele.

4. **Mungu mwenyewe anathibitisha** kwamba **Yesu ni mkuu zaidi ya Musa na Eliya. Mathayo 17:1-5** (Yesu anageuka sura mbele ya Musa na Eliya)- Sauti inasema huyu ni Mwanangu Mpendwa

Maana ya Maneno haya

Katika tukio la **Kubadilika Sura**, Yesu alipanda mlimani pamoja na Petro, Yakobo, na Yohana, ambapo akang'aa na kuzungumza na **Musa** (anayewakilisha Sheria) na **Eliya** (anayewakilisha Manabii).

- **Musa alihusiana na Sheria** – alipewa Amri Kumi na kuiongoza Israeli kwa torati.
- **Eliya alihusiana na Manabii** – aliwakilisha ujumbe wa kinabii wa Agano la Kale.
- **Yesu aliang'aa kwa utukufu wa kimungu** – akionyesha kuwa ni zaidi ya wote wawili.
- **Mungu mwenyewe alisema, "Huyu ni Mwanangu, msikieni yeye"** – akionyesha kuwa Yesu ni mkuu kuliko Musa na Eliya na ni Neno la mwisho la Mungu kwa wanadamu.

Kwa kifupi, hii ilikuwa **thibitisho la kimungu kwamba Yesu ni zaidi ya Sheria na Manabii**, na waumini wanapaswa kumsikiliza yeye kuliko wote waliomtangulia.

Wasikilizaji wa Kwanza Walielewaje?

Wanafunzi wa Yesu walikuwa Wayahudi waliomheshimu sana **Musa** na **Eliya** kama wawakilishi wa historia ya imani yao.

- **Petro alipopendekeza kujenga vibanda vitatu (Mathayo 17:4), alionyesha kwamba aliona Musa, Eliya, na Yesu kuwa na hadhi sawa.**
- **Lakini Mungu aliposema "msikieni yeye",** ilimaanisha kuwa Yesu ni wa kipekee, zaidi ya Musa na Eliya.
- **Kwa Wayahudi wa kwanza, hii ilikuwa ufunuo mkubwa** – kwamba wokovu hauko tena katika Sheria ya Musa au manabii wa Agano la Kale, bali katika Yesu Kristo.

Tukio hili lilikuwa la kuwatia nguvu wanafunzi kuelewa kwamba Yesu ndiye Masihi na ana mamlaka kuu juu ya sheria na unabii wote.

Wakristo Leo Waelewe Vipi?

Kwa Wakristo wa leo, ujumbe huu una maana kubwa:

- **Yesu ni zaidi ya Sheria na Manabii** – wokovu haupatikani kwa kushika torati ya Musa au kufuata tu unabii wa Agano la Kale, bali kwa kumwamini Yesu Kristo (Waebrania 1:1-2).

- **Yesu ni Mwana wa Mungu wa pekee** – hakuna mwingine wa kulinganishwa naye.
- **Tunapaswa kumsikiliza Yesu zaidi ya yeyote yule** – Maandiko, viongozi wa dini, au desturi za kidini haziwezi kuwa juu ya mamlaka yake.
- **Yesu ni nuru ya ulimwengu** – anatuonesha njia ya kweli ya Mungu, na kupitia kwake tunaweza kuona utukufu wa Mungu.

Kwa kifupi, **Mungu mwenyewe alithibitisha kuwa Yesu ni mkuu kuliko** Musa na Eliya, na kwa hivyo **Wakristo wanapaswa kumfuata na kumsikiliza yeye kama neno la mwisho la Mungu kwa wanadamu.**

5. **Yesu Ni utimilifu** wa Sheria na Manabii. Mathayo 5:17

Maana ya Yesu Kuitimiliza Torati

Yesu aliposema kwamba hakuja kutangua Torati bali kuitimiliza, alimaanisha kwamba alikuja kuikamilisha, kuifafanua kwa uhalisia wake, na kuonyesha kusudi lake la kweli. Hii inamaanisha kwamba:

- **Yesu alitimiza unabii wote wa Agano la Kale** kuhusu Masihi (Luka 24:44).
- **Yesu alitimiza Sheria ya Musa kwa utii mkamilifu** – hakuivunja hata sehemu moja (Mathayo 5:18; 2 Wakorintho 5:21).
- **Yesu alionyesha maana ya ndani ya sheria** – aliwaambia watu kwamba haki si tu matendo ya nje bali inahusisha nia na moyo wa ndani (Mathayo 5:21-22, 27-28).
- **Yesu alikamilisha Torati kwa kifo chake msalabani** – alileta Agano Jipya lililoandikwa mioyoni mwa watu (Yeremia 31:31-34; Waebrania 8:6-13).

Wasikilizaji wa Kwanza Walielewaje?

Kwa Wayahudi wa wakati huo, kauli ya Yesu ilikuwa ya kushangaza kwa sababu walimwona kama mwalimu mpya. Kwa Wayahudi, "kuitimiliza Torati" ilimaanisha:

- **Kuhifadhi na kuishi kwa mujibu wa sheria ya Musa**, ambayo ilitawala maisha yao ya kila siku.
- **Kutimiza ahadi za manabii** kuhusu ujio wa Masihi.
- **Kuonyesha haki kamili** ambayo walidhani ingewezekana kwa kuzishika sheria zote za Agano la Kale.

Wanafunzi wa Yesu na Mafarisayo walikuwa na mitazamo tofauti:

- **Mafarisayo** waliona Sheria kama seti ya kanuni za nje ambazo zilipaswa kufuatwa kikamilifu.
- **Yesu** alifundisha kwamba sheria si tu kuhusu matendo ya nje bali inahusiana na moyo wa mtu.

Wakristo Leo Waielewe Vipi?

Kwa Wakristo wa leo, maana ya maneno ya Yesu inaweza kueleweka kwa njia hizi:

- **Yesu ndiye utimilifu wa Sheria na Manabii**, kwa hivyo tunampokea kama Masihi na Mwokozi.
- **Sheria haikufutwa, bali ilikamilika ndani ya Kristo** – sasa tunafuata sheria ya upendo iliyoandikwa mioyoni mwetu (Warumi 13:8-10).
- **Wokovu haitegemei kushika sheria, bali imani kwa Yesu Kristo** (Wagalatia 2:16).

- **Haki ya kweli inatoka kwa Mungu, si kwa matendo ya sheria bali kwa neema kupitia imani kwa Kristo** (Waefeso 2:8-9).

Kwa kifupi, Yesu hakuja kufuta Sheria bali alikuja kuonyesha maana yake ya kweli na kutimiza yale yaliyohitajika kwa wokovu wetu. Wakristo leo wanapaswa kuiona sheria kwa macho ya Kristo – si kama mzigo, bali kama njia ya kuelewa mapenzi ya Mungu na kuishi katika neema yake.

6. **Yesu Ni Mkate wa Uzima, Musa Aliwalisha Mana. Yohana 6:32-35-** Musa aliwalisha wana wa Israeli mana jangwani, lakini Yesu anatoa uzima wa milele.

Maana ya Maneno haya

Yesu anajilinganisha na **Mana** (chakula cha kiroho) ambacho Waisraeli walikula jangwani wakati wa Musa (Kutoka 16).

- **Musa aliwalisha Mana** – Mungu aliwapa chakula cha miujiza kutoka mbinguni, lakini kilikuwa cha muda tu na hakikuwapatia uzima wa milele.
- **Yesu ni Mkate wa Uzima** – anatoa uzima wa milele kwa wale wanaomwamini.
- **Mana ilishibisha miili yao kwa muda**, lakini Yesu hushibisha roho milele.

Kwa hivyo, Yesu anasema kuwa **Yeye ni chakula cha kweli cha kiroho** kinachokidhi mahitaji ya milele ya mwanadamu.

Wasikilizaji wa Kwanza Walielewaje?

Kwa Wayahudi waliomsikiliza Yesu:

- Walifahamu **mana ya jangwani** kama muujiza wa Mungu uliohibitisha uongozi wa Musa.

- Waliamini kuwa Masihi atakapokuja, atarudia muujiza huo (kama vile Musa alivyowapa Mana).
- Walitegemea chakula cha kimwili, lakini Yesu alikuwa akizungumza juu ya chakula cha kiroho.
- Walihitaji kuelewa kuwa **Yesu ndiye mpango wa kweli wa Mungu kwa uzima wa milele, si chakula cha kimwili tu.**

Kwao, hili lilikuwa jambo gumu kuelewa, na wengi wao walishindwa kukubali (Yohana 6:60-66).

Wakristo Leo Waelewe Vipi?

Kwa Wakristo wa leo, ujumbe huu unafundisha kwamba:

- **Yesu ndiye anayekidhi njaa ya kiroho ya mwanadamu**, si vitu vya dunia.
- **Kumwamini Yesu ni kula mkate wa uzima** – yaani, kupokea uzima wa milele.
- **Chakula cha kimwili hutupatia maisha ya muda mfupi**, lakini Yesu anatoa uzima wa milele.
- **Tunapaswa kumtafuta Yesu kwa ajili ya chakula cha kiroho**, si kwa ajili ya mahitaji ya kimwili pekee.

Kwa kifupi, kama vile **Musa alivyotoa Mana kwa muda mfupi, Yesu anatoa chakula cha kweli cha uzima wa milele** – yaani, wokovu kwa wale wanaomwamini.

Hii ilikuwa na umuhimu mkubwa kwa wasikilizaji wa kwanza wa barua hii, wengi wao wakiwa ni Wakristo wa Kiyahudi waliokuwa na changamoto ya kushikilia Imani yao kwa Yesu huku wakiwa chini ya shinikizo la kurejea katika Sheria ya Musa.

Je wewe leo una shinikizo la kurejea wapi? – Mapokeo, Dini ya zamani, Falsafa za duniani zenye kuvutia masikio na matamania ya mwili?

Nyongeza

Katika Waebrania 3:1-6, mwandishi anatoa mfano wa Musa na Yesu ili kuonyesha tofauti kati ya kazi na hadhi ya kila mmoja katika "nyumba ya Mungu." Hapa chini kuna mambo kumi yanayotofautisha Yesu kama Mwana na Musa kama Mtumishi:

i. Uhusiano wa Kiutakatifu na Mungu

- **Yesu:** Ni Mwana wa Mungu, ana uhusiano wa moja kwa moja na Baba, na hivyo mamlaka yake ni ya kipekee.
- **Musa:** Alikuwa mtumishi wa Mungu, akitekeleza maagizo na kuwasilisha ujumbe, lakini hakuwa na uhusiano wa moja kwa moja kama Yesu.

ii. Mamlaka katika Nyumba ya Mungu

- **Yesu:** Amepewa nafasi ya juu na kupandishwa juu ya nyumba ya Mungu, akiongoza na kumiliki nyumba hiyo (yaani, watu wa Mungu).
- **Musa:** Alihudumu ndani ya nyumba ya Mungu kama mtumishi, akiwa anatimiza kazi ya kuashiria mambo yajayo.

iii. Utimilifu wa Ahadi za Mungu

- **Yesu:** Alitimiza ahadi zote za Mungu kuhusu wokovu na maisha ya milele, akiwa ufalme wa neema na ukweli kamili.
- **Musa:** Alitoa sheria na kuongoza Waisraeli, lakini kazi yake ilikuwa ishara ya maandiko kuhusu kile ambacho Yesu alikuja kutimiza.

iv. Kazi ya Wokovu

- **Yesu:** Ana leta wokovu wa milele kupitia kifo chake msalabani na ufufuo wake; njia ya kumwaminia Mungu inajikita kwake.
- **Musa:** Aliongoza Waisraeli kutoka utumwa wa Misri na alitoa ishara za neema (mana) jangwani, lakini hakuna wokovu kamili katika kazi yake.

v. **Uwezo wa Kuongoza na Kumiliki**

- o **Yesu:** Kama Mwana, Yeye ndiye mwenye mamlaka ya kumiliki na kuongoza nyumba ya Mungu (yaani, wamuumini), na hiyo ni ushahidi wa ukuu wake.
- o **Musa:** Alihudumu kama mtumishi mwaminifu katika nyumba ya Mungu, lakini hakuwa na mamlaka ya kumiliki au kutawala kama mwana.

vi. **Uhakikisho wa Utawala wa Mungu**

- o **Yesu:** Mungu mwenyewe amethibitisha hadhi yake akisema, "Huyu ni Mwanangu, msikieni yeye," hivyo kumpa Yesu hadhi ya juu zaidi.
- o **Musa:** Alikuwa mfano wa uaminifu katika kutekeleza maagizo ya Mungu, lakini hakupata uthibitisho huo wa moja kwa moja juu ya mamlaka yake.

vii. **Ufufuo wa Ahadi ya Agano Mpya**

- o **Yesu:** Alikuwa kutimiza na kubadilisha agano la kale na kuanzisha agano jipya linalotupatia uzima wa milele.
- o **Musa:** Alitoa sheria ambazo zilikuwa sehemu ya Agano la Kale, ambalo lilionyesha hitaji la agano jipya litakalotimizwa na Yesu.

viii. **Mafunzo ya Kiroho**

- o **Yesu:** Alifundisha ukweli wa kina kuhusu njia ya Mungu na jinsi ya kuishi maisha ya kiroho ya milele.
- o **Musa:** Alielekeza Waisraeli katika kufuata sheria za kiroho na itifaki, lakini mafundisho yake yalikuwa kuelekea utaratibu wa kidini zaidi kuliko mapenzi ya ndani ya Mungu.

ix. **Uwezo wa Kuwasilisha Neema na Ukweli**

- o **Yesu:** Ameleta neema na ukweli wa mwisho wa Mungu, ambavyo hutupatia ufumbuzi wa dhambi na njia ya wokovu.

- **Musa:** Alitoa sheria, ambayo ilikuwa njia ya kuonyesha mapenzi ya Mungu na mahitaji ya haki, lakini haikuleta ufufuo wa ndani kama Yesu.

x. **Kazi ya Uongozi wa Kudumu**

- **Yesu:** Mfalme wa milele anayeongoza wamuumini katika maisha ya milele; nyumba ya Mungu inamilikiwa na Yeye na wamuumini ni sehemu ya nyumba yake.
- **Musa:** Aliongoza Waisraeli kwa kipindi cha kihistoria, lakini huduma yake ilikuwa ya muda na ilileta ishara ya mambo yajayo ambayo Yesu, atatimiza.

Kwa muhtasari, Yesu kama Mwana wa Mungu ana hadhi na mamlaka ya juu zaidi, anatimiza ahadi za Mungu na kuleta wokovu wa milele, wakati Musa alihudumu kwa uaminifu katika muktadha wa Agano la Kale. Hii inatufundisha umuhimu wa kutazama Yesu kama kiongozi wa milele na njia kamili ya ufufuo wa kiroho.

4. Changamoto Walizozipata Wakristo wa Kwanza Kuelewa Ujumbe Huu

Kwa Wakristo wa Kiyahudi wa karne ya kwanza:

1. **Kuhama kutoka kwa sheria ya Musa kwenda kwa neema ya Yesu** ilikuwa jambo gumu kwao.
2. **Shinikizo la kijamii na kidini** kutoka kwa Wayahudi wengine lilifanya iwe vigumu kwao kushikilia Imani yao kwa Kristo.
3. **Tishio la mateso** lilisababisha baadhi yao kufikiria kurudi kwenye Imani ya Kiyahudi ili kuepuka mateso.

Kwa sababu hii, mwandishi wa Waebrania aliwahimiza wasikilizaji wake kushikilia imani kwa uthabiti na kutokuanguka katika mfano wa Waisraeli wa zamani waliokataa kuamini na walioshindwa kuingia katika pumziko la Mungu.

5. Umuhimu wa Ujumbe Huu kwa Wakristo wa Leo

Sura hii ina mafunzo muhimu kwa Wakristo wa leo:

(a) Yesu Ni Mkuu Kuliko Viongozi wa Kidini

- Watu wanaweza kuwa na heshima kwa viongozi wa kidini kama wachungaji, maaskofu, au mitume, lakini ni muhimu kuelewa kuwa Yesu Kristo ndiye mkuu kuliko wote (**Mathayo 23:8-10**).

(b) Onyo Dhidi ya Ugumu wa Moyo

- Kama vile Waisraeli walivyoshindwa kuingia katika pumziko kwa sababu ya uasi wao, Wakristo leo wanapaswa kuwa waangalifu wasije wakarudia makosa yale yale (**Waebrania 3:12-13**).

(c) Kushikilia Imani kwa Uthabiti

- Mwandishi anawatia moyo waamini kushikilia ujasiri wao katika Kristo mpaka mwisho (**Waebrania 3:14**).

6. Jinsi ya Kuweka Ujumbe Huu Katika Vitendo

1. Kumtegemea Yesu Zaidi Kuliko Viongozi wa Kidini

- Wakristo wanapaswa kumfanya Yesu kuwa kiini cha imani yao, badala ya kushikilia watu fulani wa dini.

2. Kuepuka Kukosa Imani na Ugumu wa Moyo

- Tunapaswa kusikiliza sauti ya Mungu leo na kutii Neno lake, badala ya kuchelewesha utii wetu (**Zaburi 95:7-8**).

3. Kuhimiza Wengine Katika Imani

- Tunapaswa kusaidiana na kuimarishana katika Imani ili tusikubali kudanganywa na dhambi (**Waebrania 3:13**).

4. Kushikilia Imani Mpaka Mwisho

- Imani siyo jambo la muda mfupi, bali ni safari inayoendelea hadi mwisho (**Mathayo 24:13**).

Part 2

7.Waebrania 3:7-19 – Onyo Dhidi ya Ugumu wa Moyo na Uasi

Maana ya Maneno haya

Mwandishi wa Waebrania anarejelea historia ya **Waisraeli walipokuwa jangwani** baada ya kutoka Misri (Kutoka 17:1-7, Hesabu 14). Anatumia mfano huu kuonya waamini dhidi ya **ugumu wa moyo na kutokuamini**, ambako kuliwazuia Waisraeli kuingia katika pumziko la Mungu (Nchi ya Ahadi).

- **"Leo, ikiwa mtasikia sauti yake"** – Onyo la haraka kwamba uamuzi wa kumtii Mungu haupaswi kuahirishwa.

Kauli **"Leo, ikiwa mtasikia sauti yake"** ni onyo muhimu linalopatikana katika **Zaburi 95:7-8** na linarejelewa tena katika **Waebrania 3:7-8, 15** na **Waebrania 4:7**. Inasisitiza kwamba mtu hapaswi kuchelewesha kumtii Mungu, kwani kuna hatari ya **kufanya mioyo migumu** na kupoteza fursa ya kuingia katika pumziko lake.

1. Maandiko Muhimu

Zaburi 95:7-8

- *"Maana yeye ndiye Mungu wetu, Na sisi tu watu wa malisho yake, na kondoo wa mkono wake. Leo, ikiwa mtasikia sauti yake, msifanye migumu mioyo yenu, kama kule Meriba, kama siku ile ya Masa jangwani."*

Waebrania 3:7-8

- *"Kwa hiyo, kama Roho Mtakatifu anenavyo, Leo, ikiwa mtasikia sauti yake, msifanye migumu mioyo yenu, kama wakati wa kuasi, siku ya kujaribiwa jangwani."*

Waebrania 4:7

"Tena huifanya upya siku fulani, akisema katika Daudi baada ya muda mwingi mno, kama ilivyonenwa zamani, Leo, ikiwa mtasikia sauti yake, msifanye migumu mioyo yenu."

2. Maana ya Onyo Hili

- **Leo** – Linamaanisha **haraka, sasa hivi**, pasipo kuchelewesha. Mungu anataka uamuzi wa kumtii ufanyike **sasa**, si baadaye.
- **Ikiwa mtasikia sauti yake** – Mungu hunena kwa njia nyingi, ikiwa ni pamoja na **Neno lake, Roho Mtakatifu, dhamiri, mahubiri, na matukio ya maisha**. Tunapaswa kuwa na moyo wa kupokea ujumbe wake.
- **Msifanye migumu mioyo yenu** – Onyo dhidi ya **kupuuzia sauti ya Mungu** na kuwa wakaidi kama Waisraeli walivyofanya jangwani (Kutoka 17:1-7, Hesabu 14).

3. Madhara ya Kuahirisha Uamuzi wa Kumtii Mungu

- **Giza la Kiroho** – Kila mara mtu anapopuuza sauti ya Mungu, moyo wake unazidi kuwa mgumu (**Waefeso 4:18-19**).
- **Kukosa Pumziko la Mungu** – Kama Waisraeli walioshindwa kuingia Kanaani kwa kutokutii, wanaoahirisha uamuzi wa kumtii Mungu wanaweza kukosa uzima wa milele (**Waebrania 3:19**).
- **Hatari ya Toba Kuchelewa** – Watu wanapochelewesha uamuzi wa kumtii Mungu, wanaweza kufika mahali ambapo hawawezi tena kutubu (**Waebrania 12:17**).

4. Tumia Fursa Wakati Bado Upo

Isaya 55:6

- *"Mtafuteni Bwana, maadamu anapatikana, mwiteni, maadamu yu karibu."*

2 Wakorintho 6:2

- *"Tazama, wakati uliokubalika ndio sasa; tazama, siku ya wokovu ndiyo leo."*

Hitimisho

Mungu ananena kila siku, lakini ni wajibu wa mtu kusikia na kuitikia kwa utii. **Kuahirisha uamuzi wa kumtii ni hatari**, kwani hakuna uhakika

wa kesho. **Leo ndio wakati wa kutubu, kumtii Mungu, na kuenenda katika mapenzi yake.**

- **"Msifanye migumu mioyo yenu"** – Waisraeli waliasi mara nyingi jangwani, licha ya miujiza waliyoona, na hivyo walikosa kuingia Kanaani.

Ndiyo! Onyo **"Msifanye migumu mioyo yenu"** linahusiana moja kwa moja na uasi wa Waisraeli jangwani, licha ya kuona miujiza mingi ya Mungu. Kwa sababu ya ugumu wa mioyo yao, wengi wao walikosa kuingia **Nchi ya Ahadi, Kanaani.**

1. Maandiko Muhimu

Zaburi 95:7-11

- *"...Leo, ikiwa mtasikia sauti yake, msifanye migumu mioyo yenu, kama kule Meriba, kama siku ile ya Masa jangwani; hapo baba zenu waliponijaribu, walinijaribu, wakauona wokovu wangu. Miaka arobaini nalichukizwa na kizazi kile, nikasema, Hao ni watu waliopotoka mioyo, nao hawaijua njia yangu; basi nikaapa kwa hasira yangu, ya kuwa hawataingia rahani mwangu."*

Waebrania 3:7-11 (Akinukuu Zaburi 95)

"...msifanye migumu mioyo yenu, kama wakati wa kuasi, siku ya kujaribiwa jangwani; hapo baba zenu waliponijaribu kwa kunipima, wakaona matendo yangu miaka arobaini. Kwa sababu hiyo nalichukizwa na kizazi kile, nikasema, Wao daima hupotea mioyoni mwao, wala hawakuzijua njia zangu; basi nikaapa kwa hasira yangu, Hawataingia rahani mwangu."

2. Mfano wa Uasi wa Waisraeli Jangwani

Waisraeli waliuona uweza wa Mungu mara nyingi lakini bado waliasi. Hapa ni baadhi ya matukio yao ya ugumu wa moyo:

1. **Kutoka Misri lakini Kumlalamikia Mungu**

- Waliuona muujiza wa **Bahari ya Shamu kupasuliwa** (Kutoka 14:21-22), lakini walipoona matatizo waliogopa na kumlalamikia Musa (Kutoka 14:10-12).

2. Uasi wa Kwanza wa Meriba na Masa

- Walikosa maji na wakamjaribu Mungu, wakisema: *"Je, BWANA yupo katikati yetu au sivyo?"* (Kutoka 17:1-7).

3. Ibada ya Ndama wa Dhahabu

- Musa alipokuwa mlimani kwa siku 40, walitengeneza ndama wa dhahabu na kusema: *"Huyu ndiye Mungu wako, aliyekutoa katika nchi ya Misri!"* (Kutoka 32:1-6).

4. Kulalamikia Chakula – Mana na Kuku

- Mungu aliwapa **mana**, lakini walichoka nayo na kuanza kutamani chakula cha Misri (Hesabu 11:4-6). Mungu aliwapa nyama lakini pia akawapiga kwa pigo (Hesabu 11:31-34).

5. Kutotii na Hofu ya Kuingia Kanaani

- Mungu aliwaambia waingie **Kanaani**, lakini baada ya wapelelezi 10 kutoa ripoti ya hofu, walikataa kwenda na kutaka kurudi Misri. Kwa hasira, Mungu alisema: *"Hakika hamtaingia katika nchi niliyowaapia... isipokuwa Kalebu na Yoshua."* (Hesabu 14:1-30).

3. Matokeo ya Ugumu wa Moyo

Kwa sababu ya kutomwamini Mungu:

✅ **Waliokoka kutoka Misri, lakini wengi walikufa jangwani** (Hesabu 14:29-30).

✅ **Walizuiliwa kuingia Kanaani** – ni kizazi cha watoto wao tu kilichoingia (Hesabu 32:13).

✅ **Mungu aliapa kwa hasira yake** kwamba hawataingia katika pumziko lake (Zaburi 95:11).

4. Fundisho Kwa Wakristo Leo

Waebrania 3:12-14 – Tunapaswa kuwa waangalifu ili tusitoke katika Mungu kwa sababu ya **moyo wa uovu wa kutokuamini**.

Waebrania 4:1-2 – Hatupaswi kuirudia makosa yao, bali kuingia katika pumziko la Mungu kwa IMANI.

2 Wakorintho 6:2 – *"Tazama, wakati uliokubalika ndio sasa; tazama, siku ya wokovu ndiyo leo."*

Hitimisho

Kama Waisraeli walivyofanya migumu mioyo yao na kukosa baraka ya kuingia Kanaani, leo hii watu wanaweza kumkataa Mungu na kukosa **uzima wa milele**. Mungu anatuonya: **Tusiahirishe toba, tusipuuze sauti yake, na tumwamini kwa mioyo laini!**

- **"Moyo mbovu wa kutokuamini"** – Kutokuamini ni dhambi inayotutenganisha na Mungu.

Ndiyo! **Kutokuamini** ni dhambi kubwa inayotutenganisha na Mungu na inaweza kusababisha **moyo kuwa mbovu na mgumu**. Biblia inaonya kwamba kutokuamini kunazuia watu wasione kazi ya Mungu na kuwafanya waanguke mbali na neema yake.

1. Maandiko Kuhusu Hatari ya Kutokuamini

(a) Kutokuamini Hutufanya Tumtoke Mungu

◆ **Waebrania 3:12**

"Angalieni, ndugu zangu, yasiwe katika mmoja wenu moyo mbovu wa kutokuamini, kwa kujitenga na Mungu aliye hai."

- Mtu mwenye moyo wa kutokuamini **humwacha Mungu taratibu** hadi anajikuta ameanguka mbali kabisa.
- Kutokuamini hakumaanishi tu kukanusha Mungu waziwazi, bali pia ni **kutosadiki ahadi zake** au **kuishi kwa shaka badala ya imani**.

(b) Kutokuamini Kulizuia Israeli Kuingia Pumziko

◆ Waebrania 3:19

"Basi twaona ya kuwa hawakuweza kuingia kwa sababu ya kutokuamini kwao."

- Waisraeli walishuhudia **miujiza mingi**, lakini kwa sababu ya kutokuamini, walikosa kuingia **Nchi ya Ahadi**.
- Vivyo hivyo, leo hii **wengi wanashindwa kupata pumziko la milele kwa sababu ya kutokuamini Injili**.

(c) Yesu Alikataa Kufanya Miujiza Kwa Wale Wasiomwamini

◆ Mathayo 13:58

"Wala hakufanya miujiza mingi huko, kwa sababu ya kutokuamini kwao."

- Kutokuamini **kunamfunga mtu asipokee miujiza ya Mungu**.
- Imani inamfungulia mtu mlango wa **baraka na uponyaji** (Mathayo 9:22).

(d) Kutokuamini Ni Dhambi Kubwa

◆ Yohana 3:18

"Amwaminiye yeye hahukumiwi; asiyeamini amekwisha kuhukumiwa, kwa sababu hakuliamini jina la Mwana pekee wa Mungu."

- **Dhambi inayosababisha maangamizi ya milele ni kutokuamini Yesu Kristo kama Mwokozi**.
- **Yohana 16:9** inasema kuwa Roho Mtakatifu anamshuhudia mtu kuhusu "dhambi ya kutokuamini."

2. Matokeo ya Moyo Mbovu wa Kutokuamini

✓ **Hutenganisha mtu na Mungu** – Waisraeli walitenganishwa na Mungu kwa sababu ya kutokuamini (**Waebrania 3:12**).

✓ **Huzuia baraka za Mungu** – Yesu alikataa kufanya miujiza kwa watu wa Nazareti kwa sababu ya kutokuamini kwao (**Mathayo 13:58**).

✓ **Husababisha hofu na mashaka** – Petro alipoanza **kuangalia dhoruba badala ya kumwamini Yesu**, alianza kuzama (**Mathayo 14:30-31**).

✓ **Husababisha hukumu ya milele** – Kutokuamini Injili ndiko kunakowatenga watu na Mungu milele (**Yohana 3:18**).

3. Njia za Kujiepusha na Moyo wa Kutokuamini

✓ Kusikia Neno la Mungu

◆ **Warumi 10:17** – *"Basi imani, chanzo chake ni kusikia; na kusikia huja kwa neno la Kristo."*

👉 Kusoma na kusikia Neno la Mungu kunajenga imani na kupunguza shaka.

✓ Kutegemea Mungu Katika Kila Hali

◆ **Mithali 3:5-6** – *"Mtumaini Bwana kwa moyo wako wote, wala usizitegemee akili zako mwenyewe."*

👉 Tunapaswa kumtegemea Mungu hata wakati mambo hayaeleweki.

✓ Kuomba Mungu Aongeze Imani Yako

◆ **Marko 9:24** – *"Niamini, lakini nisaidie kutokuamini kwangu!"*

👉 Hata wale walio na imani dhaifu wanaweza kumuomba Mungu awasaidie kuamini zaidi.

✓ Kuishi kwa Imani, Siyo kwa Hisia

◆ **2 Wakorintho 5:7** – *"Kwa maana twaenenda kwa imani, si kwa kuona."*

👉 Hatupaswi kutegemea **hali za maisha** au **tunahisi vipi**, bali tumwamini Mungu katika kila hali.

4. Hitimisho

Kutokuamini ni sumu kwa maisha ya kiroho. Mungu anaita kila mtu **kumwamini Yeye kwa moyo wote** na **kutokufanya mgumu moyo wake**. Imani ndiyo njia pekee ya **kupokea wokovu, miujiza, na pumziko la milele**. Leo hii, ikiwa **unasikia sauti yake, usifanye mgumu moyo wako!**

- **"Tumepewa kushiriki katika Kristo"** – Wakristo wanapaswa kushikamana na Yesu kwa uaminifu ili wasianguke katika uasi kama Waisraeli.

Ndiyo! **Waebrania 3:13-14** inatoa onyo kali kwa Wakristo kwamba wanapaswa kushikamana na Kristo kwa uaminifu, ili wasianguke katika uasi na kutengwa na Mungu kama Waisraeli wa Agano la Kale walivyofanya jangwani.

1. Maandiko Muhimu

◆ **Waebrania 3:13-14**

"Lakini farijianeni kila siku, maadamu iitwapo leo, ili mmoja wenu asifanywe mgumu kwa udanganyifu wa dhambi. Kwa maana tumekuwa washirika wa Kristo, kama tukishikamana na mwanzo wa ujasiri wetu kwa uthabiti mpaka mwisho."

2. Maana ya Kushiriki Katika Kristo

✅ **Kushiriki katika Kristo (Kuwa Washirika wa Kristo)** – Hii ina maana ya kuwa sehemu ya mwili wake, kupokea wokovu wake, na kushiriki utukufu wake wa milele.

✅ **Uaminifu Mpaka Mwisho** – Lazima tuendeleo katika imani bila

kuiacha, kama ilivyoandikwa: *"Mwenye kuvumilia mpaka mwisho, huyo ataokoka."* (Mathayo 24:13).

3. Onyo la Kutokufanya Mioyo Migumu

✚ **"Msifanye migumu mioyo yenu"** (Waebrania 3:15) – Kama Waisraeli walivyomkataa Mungu licha ya kuona miujiza yake, vivyo hivyo, Wakristo wanapouacha uaminifu wao kwa Yesu, wanahatarisha hukumu ya milele.

✚ **"Udanganyifu wa dhambi"** – Dhambi inadanganya kwa kutufanya tuelekee mbali na Mungu polepole, hadi tunafika mahali ambapo mioyo yetu ni migumu na hatuwezi tena kusikia sauti yake.

4. Mfano wa Waisraeli Walioanguka Kwa Kutokuamini

✓ **Walishuhudia miujiza ya Mungu** – Bahari ya Shamu kufunguka, chakula cha mana kutoka mbinguni, na maji kutoka mwambani.

✓ **Lakini bado waliasi** – Walimlalamikia Mungu, waliabudu ndama wa dhahabu, na walikataa kuingia Kanaani kwa hofu ya maadui.

✓ **Hawakupokea ahadi** – Kwa sababu ya kutokuamini, kizazi chote cha jangwani kilikufa kabla ya kuingia Kanaani (**Waebrania 3:19**).

⚠ **Onyo kwa Wakristo** – Kama Waisraeli walivyopoteza fursa yao kwa sababu ya kutokuamini, Wakristo wanaopoteza imani yao na kuanguka katika dhambi wanaweza pia kupoteza pumziko la milele.

5. Jinsi ya Kushikamana na Kristo kwa Uaminifu

✓ **Kujitia moyo kila siku kwa Neno la Mungu** (Waebrania 3:13).

✓ **Kuishi kwa imani, si kwa kuona** (2 Wakorintho 5:7).

✓ **Kushikilia wokovu bila kuyumba** (Waebrania 10:23).

✓ **Kujitenga na dhambi na kuishi maisha matakatifu** (Waebrania 12:1).

6. Hitimisho

Tumekuwa **washirika wa Kristo**, lakini lazima **tushikamane naye kwa uaminifu mpaka mwisho**. Kama Waisraeli walivyoshindwa kuingia Kanaani kwa sababu ya **kutokuamini na uasi**, hatupaswi kuruhusu dhambi na ugumu wa moyo kututenganisha na wokovu wetu. **Leo, ikiwa tunasikia sauti yake, tusifanye migumu mioyo yetu!**

Kwa ufupi, maandiko haya yanaonyesha kuwa **kutokuamini na uasi kwa Mungu kunazuia watu kuingia katika pumziko lake (uzima wa milele), kama Waisraeli walivyokosa Kanaani kwa sababu ya ugumu wa moyo.**

Ufafanuzi wa Waebrania 3:16-19

Katika kifungu hiki, mwandishi wa kitabu cha Waebrania anaelezea jinsi Waisraeli walivyoshindwa kuingia **Nchi ya Ahadi (Kanaani)** kwa sababu ya kutokuamini na uasi wao. Hii inatumika kama **onyo kwa Wakristo** ili wasianguke katika makosa hayo hayo na kushindwa kuingia katika pumziko la milele la Mungu.

Waebrania 3:16-19 (SUV)

- ◆ **16** *"Maana ni akina nani waliosikia wakamchokoza? Si wale wote waliotoka Misri kwa mkono wa Musa?"*
- ◆ **17** *"Tena ni akina nani aliowachukia muda wa miaka arobaini? Si wale waliokosa, mizoga yao ikaanguka jangwani?"*
- ◆ **18** *"Tena ni akina nani aliowaapia ya kwamba hawataingia katika raha yake, ila wale waliokosa kutii?"*
- ◆ **19** *"Basi twaona ya kuwa hawakuweza kuingia kwa sababu ya kutokuamini kwao."*

1. Ufafanuzi wa Kila Mstari

(a) Waebrania 3:16 – Waisraeli Walisikia Lakini Wakamchokoza Mungu

"Maana ni akina nani waliosikia wakamchokoza? Si wale wote waliotoka Misri kwa mkono wa Musa?"

✚ Waisraeli waliona uweza wa Mungu **kwa macho yao** alipowakomboa kutoka Misri kwa miujiza mingi (mapigo 10, kupita Bahari ya Shamu, mana kutoka mbinguni).

✚ Licha ya hayo, bado waliasi na **kumpinga Mungu mara nyingi jangwani** (Kutoka 17:2-7, Hesabu 14:1-4).

✚ Hili linatumika kama **onyo kwa Wakristo** kuwa **kusikia Neno la Mungu peke yake hakutoshi**, lazima **tutii** (Yakobo 1:22).

(b) Waebrania 3:17 – Hukumu kwa Wale Waliokosa

"Tena ni akina nani aliowachukia muda wa miaka arobaini? Si wale waliokosa, mizoga yao ikaanguka jangwani?"

✚ Kwa miaka **40**, Waisraeli walitangatanga jangwani kwa sababu walimkasirisha Mungu kwa uasi wao (**Hesabu 14:29-34**).

✚ **Adhabu yao:** Wale waliotoka Misri wakiwa **na umri wa miaka 20 na zaidi walikufa jangwani** na hawakuingia Kanaani, isipokuwa **Yoshua na Kalebu** (Hesabu 14:30).

✚ Hili linaonyesha kuwa **dhambi ya kutokuamini na uasi inaleta hukumu kali**.

(c) Waebrania 3:18 – Waliokosa Kutii Walinyimwa Raha ya Mungu

"Tena ni akina nani aliowaapia ya kwamba hawataingia katika raha yake, ila wale waliokosa kutii?"

✚ Mungu **aliapa kwa hasira yake** kuwa kizazi cha waasi **hakitaingia Kanaani** (Zaburi 95:11, Hesabu 14:23).

✚ **Kutokuamini na kutotii huenda pamoja** – Ikiwa mtu hamwamini Mungu, hawezi kumtii kikamilifu.

✚ "Raha" hapa inamaanisha **pumziko la Mungu**, ambalo kwa Waisraeli lilikuwa Kanaani, lakini kwa Wakristo ni **uzima wa milele na pumziko la kiroho ndani ya Kristo**.

(d) Waebrania 3:19 – Sababu ya Kutoshinda ni Kutokuamini

"Basi twaona ya kuwa hawakuweza kuingia kwa sababu ya kutokuamini kwao."

✚ **Tatizo kuu lililowazuia Waisraeli si maadui au mazingira magumu, bali kutokuamini kwao!**

✚ Hawakumwamini Mungu licha ya kuona miujiza yake, na kwa sababu hiyo **walipoteza fursa yao ya kuingia Kanaani**.

✚ **Hili ni onyo kwa Wakristo:** Ikiwa hatutamwamini na kumtii Mungu, tutakosa pumziko lake la milele.

2. Mafunzo kwa Wakristo Leo

(i) Imani na Utii Vinahitajika kwa Wokovu

- Wakristo hawaokolewi kwa kusikia Injili tu, bali kwa **kuamini na kutii** (Yakobo 2:17).
- Yesu alisema: *"Mwenye kuvumilia mpaka mwisho, huyo ataokoka."* (Mathayo 24:13).

(ii) Hatari ya Kuingia Katika Uasi

- Kama vile Waisraeli **walianza vizuri** lakini wakaanguka kwa sababu ya kutokuamini, Wakristo wanaweza pia **kupoteza pumziko la Mungu ikiwa watageuka kutoka kwa Kristo** (Waebrania 6:4-6).
- Tunapaswa **kujiuliza kila siku ikiwa tunatembea katika imani ya kweli au tunadanganywa na dhambi** (Waebrania 3:13).

(iii) Siku ya Kutenda Ni "Leo"

- Waebrania 3:15 inasema *"Leo, ikiwa mtasikia sauti yake, msifanye migumu mioyo yenu."*
- Hatuwezi kuchelewesha kutubu au kumwamini Mungu – **leo ndiyo fursa yetu ya wokovu** (2 Wakorintho 6:2).

3. Hitimisho

Kama Waisraeli walivyokosa pumziko la Kanaani kwa sababu ya kutokuamini na kutotii, Wakristo pia wanaweza **kukosa pumziko la milele** ikiwa hawatashikamana na Kristo kwa imani. **Tunaonywa kushikilia imani yetu thabiti mpaka mwisho na kuepuka uasi.** 🙏🔥

📖 **"Basi na tuogope, isiwe kwamba, ijapokuwa ahadi ya kuingia katika raha yake ingaliko, mmoja wenu akadhani ameikosa."** – Waebrania 4:1.

Wasikilizaji wa Kwanza Walielewaje?

Wale waliopokea kitabu cha Waebrania walikuwa **Wakristo wa Kiyahudi** waliokuwa wakipitia mateso na majaribu.

- **Walihusiana na hadithi ya Waisraeli jangwani**, kwani waliheshimu Musa na torati.
- **Walielewa kuwa ugumu wa moyo wa Israeli uliwazuia kuingia Kanaani, na sasa onyo hilo linawahusu wao kiroho.**
- **Baadhi yao walikuwa wakirudi nyuma katika Imani kwa sababu ya mateso** – mwandishi wa Waebrania anawatahadharisha kwamba kama walirudi nyuma kwa sababu ya ugumu wa moyo, wangeweza kukosa wokovu wa milele.
- **Walihimizwa kushikilia imani yao kwa uthabiti, badala ya kurudi kwenye mfumo wa Agano la Kale.**

Kwao, ujumbe huu ulikuwa **mwito wa kutokata tamaa na kushikilia Imani kwa Yesu bila kurudi nyuma.**

Wakristo Leo Waelewe Vipi?

Kwa Wakristo wa leo, ujumbe huu una mafundisho muhimu:

1. **Tusipate ugumu wa moyo dhidi ya Mungu** – Tunapaswa kuwa na moyo laini, tayari kusikia na kutii sauti ya Mungu.
2. **Kutokuamini ni hatari kiroho** – kama Waisraeli walivyoanguka jangwani, tunapaswa kuwa waangalifu tusije tukakosa pumziko la milele kwa sababu ya kutokuamini na dhambi.
3. **Tunapaswa kushikilia imani kwa uthabiti** – Maisha ya Kikristo ni safari ya imani, na tunapaswa kuendelea kumwamini Yesu hadi mwisho (Waebrania 3:14).
4. **Leo ni siku ya uamuzi** – Hatupaswi kuchelewesha kumtii Mungu, kwa sababu kutokutii leo kunaweza kusababisha ugumu wa moyo kesho.

Kwa kifupi, Wakristo wa leo wanapaswa **kuwa waaminifu, kuepuka kutokuamini, na kushikilia Yesu kwa uthabiti hadi mwisho ili waweze kuingia katika pumziko la milele la Mungu** (yaani, uzima wa milele).

8. Hitimisho

Waebrania 3 ni sura yenye nguvu inayotufundisha kuhusu ukuu wa Yesu juu ya Musa, onyo dhidi ya ugumu wa moyo, na umuhimu wa kushikilia imani kwa uthabiti.

Wakristo wa leo wanapaswa kuchukua tahadhari kwa kuepuka uasi wa kiroho, kutii Neno la Mungu, na kuendelea kumtumaini Kristo katika maisha yao yote.

